

MŰVÉSZETEK

ÉNEK-ZENE

Alapozó és fejlesztő szakasz
(5–8. évfolyam)

BEVEZETÉS

Célok és feladatok

Az iskolai ének-zenei nevelés célja, hogy *megszilárdítsa* a zenei alpműveltséget, *segítse* kialakítani az igényt a tanulóknál arra, hogy *egyéni képességeik, lehetőségeik* figyelembevételével *egész életük során* képezzék magukat, bővítsék műveltségterületi és kulturális ismereteiket. Az ének-zene tanítás feladata a magyar népzene, mint a zenei anyanyelv megismertetése, megszerettetése, valamint a zenei értékek közvetítése, a tanulók érték szemléletének, hagyományőrző magatartásának formálása, a befogadó és reprodukáló képesség fejlesztése. Ennek érdekében szükséges a *korábban megszerzett* zenei készségek, képességek, ismeretek, az aktív zenélési módok összegzése, valamint az életkori sajátosságokból adódóan fejlettebb szintre emelése. Az ének-zenei nevelés *járuljon hozzá* a zenei világnézet kialakításához, érvényesüljön érzelmi és értelmi vonatkozású hatása, jellemformáló ereje és szerepe. Az érzelmi, értelmi képességek fejlesztése mellett kiemelt fontosságúként kell kezelni a tanulói személyiség egészének fejlődését szolgáló tevékenységterületeket, a különféle műveltségterületekkel történő kapcsolódások keresését. *Fejleszteni kell* nem csak a tantárgyat, hanem a képességterületi és a nevelési integrációs lehetőségeket is.

Kiemelten fontos a zenei ízlés formálása, a zenei ítéletképesség fejlesztése, mert ez teszi lehetővé az értékes műalkotások felismerésén keresztül azok elfogadását és a kritikai képesség kialakítását.

Élményszerű helyzetek teremtésével a tanulók tapasztalatokat szerezhetnek, maguk fedezhetik fel a művészeti, azon belül a zenei elemek közötti kapcsolatokat és összefüggéseket, amelyekből következtetéseket vonhatnak le, így korábbi tapasztalataikat, ismereteiket és készségeiket alkalmazni tudják.

A differenciált tanulásszervezési módszerek alkalmazása lehetővé teszi az egyes tanulók személyi szükségleteinek, tudásának, képességeinek, érdeklődésének és érdekltségének megfelelő fejlesztést.

Fejlesztési feladatok

1. Zenei alkotóképesség

Interpretáció

A zenei tevékenységek sorában az *éneklés* elsődlegességet élvez. Legfőképpen a *csoportos* énekléssel, a közösségi zenei tevékenységekkel szerezhetünk sikerélményt. Az éneklés egyéni erőltetése helyett sok közösen megélt pozitív élményről és tudatosan ehhez illeszkedő zenei anyagról kell gondoskodni.

Az *énekhangra alapozott tanítás* az átélt zenei tartalmak énekhanggal való kifejezésére, a saját belső gondolati és érzelmi világ közvetítésére, az önkifejezésre, a múlt és a jelen, a magyar és az európai, illetve a világkultúrával való belső találkozásra, a *kommunikációra* nevel. Ezt erősíti meg sajátos jelrendszer, a zenei olvasás-írás tudománya. Az éneklési tevékenység kiegészül a tánc vagy éppen a hangszerjáték élményével is.

Az éneklési készség fejlesztése az 5–8. évfolyamon az élményt adó, örömet hozó, szép és kifejező éneklés formálására, mint a zenei önkifejezés egyik alapvető formájának kialakítására, továbbfejlesztésére irányul. Fontos feladat az oldottabb metrikájú *parlando*, a szabadabb *rubato* és a feszes *giusto* lüktetéssel történő éneklés képességének kialakítása. Fejleszteni kell az ismeretszerzési, előadói képességet a magyar népdalok, a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek, a szomszéd és más népek dalainak megismerésével, a műdalok éneklésével. Továbbá a dalok és a szöveg kapcsolatára épülő előadói képességet, a népdaléneklés mozgással történő összekapcsolásával (a néptánc alapelemeivel).

A dalok zeneileg igényes megszólaltatása nyújtson élményt a tanulóknak. A többszólamúság képességének fejlesztése céljából ösztönözni kell a könnyű gyermekkori művek csoportos éneklését akár emlékezetből is.

A csoportos és egyéni éneklés kifejező szövegkiejtéssel, az előadásmód helyes megválasztásával a *zenei hallás fejlesztője* is. A közös éneklés a többszólamú éneklésbe fejlődve a többszólamú hallást, a hangközök tiszta intonálását, a tonalitás iránti érzéket erősíti. A zenei karakterek megéreztetéséhez, esztétikai minőségű megszólalásához is biztosabb út vezet a csoportos muzsikálás felől. Fontos azonban, hogy az egyén a tőle telhető igényességgel és aktivitással részt vegyen ebben a tevékenységben. A hangmagasság, a tempó, a dinamika önálló megválasztásával az önálló tevékenységre készítés mellett az egyéni éneklés az önálló megszólalás természetes velejárójaként az önkontroll, az önreflexió lehetőségének biztosítását, valamint a kifejezni kívánt érzelmi tartalommal való belső találkozás élményét, ezzel pedig a saját belső világ felfedezésének lehetőségét biztosítja a tanulók számára.

Arra kell törekedni, hogy a kiválasztott dalanyag és maga a tevékenység is *énkép- és önismeretfejlesztő* hatású legyen, szem előtt tartva ennek célként való megjelenését.

Improvizáció

A zenei alkotás, az improvizáció feltételezi a személyiség nyitottságát, fejleszti a zenei fantáziát. Alapját a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek képezik. Az éneklés során elsajátított dallami, ritmikai elemek összefüggések belsővé válását mutatja be. Ez képviseli a zenei, művészi tevékenységben az alkotás mozzanatát.

A *rögtönzési készség fejlesztésére* a már megismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználása ad lehetőséget. Mindez segíti az életre szóló tanulást is. A megtapasztalt saját, sikeres alkotás az önbizalmat erősíti, elősegíti a *problémamegoldó gondolkodáshoz* (a helyzet felismeréséhez, a megoldás kereséséhez és alternatív megoldásokhoz, az ismeretek alkotó alkalmazásához) szükséges képességek fejlesztését is.

A saját és mások rögtönzéseinek megítélése zenei eszközökkel járul hozzá a *kritikai gondolkodás fejlődéséhez*. Az önálló véleményalkotás, az annak alapjául szolgáló tényfeltáró, megismerő, összehasonlító, objektív értékelő, önálló érvelőképesség, a saját vélemény megformálása, a közösség nyilvánossága előtt való felvállalás nemcsak zenei, hanem az élethosszig tartó tanulás zenei téren túl is érvényesítendő gyakorlatához is az egyik legfontosabb képesség.

2. Megismerő- és befogadóképesség Zenehallgatás

A személyiség belső harmóniájának kialakításához nagyban hozzájárul az értelmi és érzelmi erőket mozgósító zenehallgatás. A *zenei befogadóképesség fejlesztése* a zenehallgatás segítségével történik. A zenei hallás fejlesztését szolgálja a hangzó zene megfigyeltetése, amely lehetővé teszi a zenei folyamatok befogadását, megfigyelését, formai, tartalmi összefüggéseiknek észrevételét, valamint a zene valamennyi összetevőjének tudatosítását. Mindez jól kiegészíti az éneklési készség formálását is. A közös zenehallgatás a már meglévő ismeretek alkalmazásával és felhasználásával az ismeretlen zene tudatos megfigyelése felé irányuljon. A zenehallgatás területén a zene összetevőinek felismerése és értelmezése az elérendő cél, amely egyrészt *önálló munkára alapozva*, másrészt kisebb műhelymunkát igénylő elemzésekkel érhető el.

A zeneértő- és érző képesség fejlesztéséhez tartozik a tanult zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei formák, műfajok felismerése, illetve megkülönböztetése, továbbá a zenemű gondolati tartalmait közvetítő kifejezőeszközök, a tempó, a dinamika, a tonalitás, a karakter, a hangszerelés, az átélési és értelmezési képességek fejlesztése is. Szükséges a hangszínhallás fejlesztése a meghallgatott zeneművekben előforduló hangszerek, hangszeres együttesek, zenekarok hallási felismerésére.

A zenehallgatás a más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetésére, bemutatására (pl. irodalom, társművészetek stb.), az önálló ismeretszerző képesség fejlesztésére (felkészülés kiselőadásra könyvtárhasználat, internet segítségével) is lehetőséget biztosít. Lehetőséget kell adni a nagyobb formák, a hangzás után jól követhető stílusjegyek felismerésére, a *társművészetekkel*, a felfedezhető hasonlóságokkal való összevetésre, valamint a többször meghallgatott zeneművek műfaji jellegzetességeinek megfigyelésére.

Zenei hallás és kottaismeret

A zenei hallásfejlesztés célja, hogy aktivizálja az emlékezetet, a zenei képzeletet és a gondolati tevékenységeket. A zenei hallásképzés eredményeként a diákok eljutnak az önálló zenei gondolkodás kifejlődéséig, amely magában rejti az összehasonlítást, a viszonyítás lehetőségét, a sorszerkezet és a rövid zenei formák felismerését, az absztrakciót, az analízist, a szintetizálást és a fogalomalkotást. A hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata a zenei művelési képességek alapja. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismerete, a belső hallás fejlesztése teremti meg. A zenei élményből kiinduló elvonatkoztatás a ritmikai és a dallami elemek megismerését, felismerését és csoportos megszólaltatását szolgálja.

A zenei művelési képességek alapja a hangzó zene és a kottakép megfeleltetésének kétirányú kapcsolata. Ezt a kapcsolatot a zenei olvasás-írás elemi ismeretének, a belső hallás képességének fejlesztése segíti elő.

Erre a tevékenységi területre az énekléshez, a zenehallgatáshoz, a zenei improvizációhoz, zenei élményszerzéshez *eszközként* szüksége van a tanulóknak. Rendkívül fontos, hogy mindezen tevékenységek is mindenkor az énekelt vagy meghallgatott zenéhez kapcsolódjanak, levezetésük pedig abból történjen.

Önművelés

Fontos feladat az életkori sajátosságoknak megfelelő tanulási módszerek elsajátítása és azok tudatosítása. A tanulók legyenek képesek a korszerű könyvtár- és informatikai ismeretek birtokában - kotta, szakkönyv, szótár, lexikon, hangzó anyag, CD (CD-ROM), internet felhasználásával - részfeladatok önálló feldolgozására segítséggel, irányítással, esetleg önállóan.

A zeneirodalmi alkotások megismerése hozzájárul más művészeti ágak formanyelvének megértéséhez.

A tömegkommunikáció zenei műsorkínálatának figyelemmel kísérése, a szelektálás képessége, a rendszeres hangverseny-látogatás, az iskola zenei életének megszervezése és működtetése fontos eszköz ahhoz, hogy az értékes zene a fiatalok életének szerves részévé váljon.

Kollektív művészi tevékenység

A kollektív művészi munka valamennyi szintere - énekkar, zenekar, néptáncegyüttes - fejleszti az előadói készséget és bővíti az önkifejezés eszköztárát. A zene szeretete, a zenehallgatás szokásának kialakítása együtt jár az ízlésformálással, és elősegíti a tanórán kívüli zenei alkalmakba (énekkari közreműködés, hangverseny-látogatás stb.) való bekapcsolódást.

Az ének-zene megmaradt tantárgyi struktúrája miatt különösen fontos a többi területre való rálátás képességének fejlesztése, hogy legalább a saját műveltségterületen belüli megújulás a "Művészetek" többi részterületével összehangoltan és egyirányú hatásban történjen. Ez szavatolja, hogy a tanulók az iskolai kereteken kívül is motiváltak legyenek az önművelésre, az ismeretbővítésre, esetleg bekapcsolódjanak a muzsikáló közösségekbe.

5. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Nem szakrendszerű oktatás óraszám: 37

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	18
Improvizáció	4
Zenehallgatás	10
Zenei hallás és kottaismeret	5

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Népdalok a magyar népdal műfajaiból. Szózat.	11
Régi magyar dallamok. Középkori gregorián, reneszánsz és barokk zenei szemelvények témái.	4
Többszólamú szemelvények.	3

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Pontos szövegejtés és ritmus. Szép, kifejező, prozódiailag helyesen értelmezett előadás, önálló szöveges éneklés emlékezetből.	Magyar népdalok (régie és új stílusú). Más népek dalai.	Hallás utáni népdaltanulás. Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmusban csoportosan és egyénileg. Népdalok elemzése stílusrétegződés	Népdalok éneklése csoportosan, emlékezetből. Új stílusú népdalok éneklése alkalmazkodó ritmusban.

Intonációs biztonságra való törekvés.		szerint.	
Műzenei alkotások stílusjegyek szerinti azonosítása.	Gregorián ének. Reneszánsz és barokk zeneművek témái.	Műzenei alkotások stílusjegyeinek megfigyelése, jellegzetességek kiemelése. Gregorián énekek, reneszánsz, barokk zeneművek témáinak, részleteinek éneklése csoportosan, kis csoportban, egyénileg.	Műzenei alkotások témáinak (reneszánsz, barokk) megszólaltatása tanári segítséggel.
	Egyszerű többszólamúság szemelvényei. Szózat.	Többszólamú szemelvények: quodlibetek, kánonok, biciniumok <i>megszólaltatása csoportosan, kis csoportban, duettben, tercettben.</i>	Szózat önálló éneklése.

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Rögtönzés: ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználásával.	3
Dalalkotás az új stílusú népdalok mintájára.	1

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Rögtönzés: ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználásával.	Ritmus és dallamminták.	Rögtönzött dallam és ritmusalkotás a kötött és a kötetlen improvizáció szabályai szerint. Könnyebb osztinato ritmus	Ritmus improvizálása a tanult ritmusképletekkel (ritmikai kérdés-válasz alkotása). Könnyebb osztinato ritmus rögtönzése

		rögtönzése ritmushangszerekkel adott dallamokhoz.	ritmushangszerekkel adott dallamokhoz.
Dalalkotás új stílusú népdal mintájára.	Eltérő szerkezetű és szótagszámú új stílusú magyar népdalok. Magyar népköltések.	Új stílusú népdalok szerkesztése (megadott kezdősorral, megadott formákkal, adott és kitalált szöveggel).	Új stílusú népdalok szerkesztése megadott kezdősorral.

MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Népdalfeldolgozások, népszokások zenéje (magyar, kisebbségi és nemzetiségi népzene).	2
Zenetörténeti korok: a reneszánsz és a barokk stílusjegyei. Reneszánsz és barokk zenei szemelvények.	6
A barokk zenekar hangszerei, hangszercsoportjai.	2

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Népszokások kalendárium szerinti ismerete.	Népdalfeldolgozások, népszokások zenéje.	Népszokások zenei és tartalmi jellegzetességeinek megfigyelése. Népdalfeldolgozások éneklése csoportosan, kisebb csoportban, párokban.	Népdalfeldolgozások éneklése csoportosan.
<i>Zenetörténeti korok:</i> a reneszánsz és a barokk stílusjegyek, jellegzetességeinek, felismerése.	<i>Zenetörténeti korok:</i> a reneszánsz és a barokk zenei szemelvények.	Gregorián dallamok felismerése stílusjegyeik szerint hangzás alapján. (szillabikus, melizmatikus előadásmód megismerése). Reneszánsz és barokk zenei	

	<p><i>Együttesek:</i> barokk zenekar.</p> <p><i>Hangszerek:</i> orgona, csembaló, oboa, trombita. Zeneszerzők életútja, munkássága, rövid kortörténet: O. Lassus, G. P. da Palestrina;</p>	<p>szemelvények meghallgatása, a stílusjegyek megfigyelése, azonosítása.</p> <p>Többször hallgatott reneszánsz és barokk művek felismerése részleteik alapján.</p> <p>A meghallgatott szemelvények megnevezése, műfajaik meghatározása, csoportosítása (énekes: motetta, korál, oratórium; hangszeres: szvit, concerto).</p> <p>Zenei formák, szerkesztésmódok, meghallgatott zenemű részletek felismerése (rondó, menüett, fúga; solo-tutti).</p> <p>A barokk zenekar hangszereinek és hangszercsoportjainak felismerése, megnevezése.</p> <p>Zeneszerzők életútjának, munkásságának megismertetése.</p> <p>Rövid kortörténet, egyéni felkészülés, csoportmunka, könyvtári kutatómunka, internet felhasználásával.</p>	<p>Zenetörténeti korok ismerete: a reneszánsz és a barokk általános stílusjegyek és a legjellemzőbb műfajok, felsorolása.</p> <p>Többször hallgatott reneszánsz és barokk művek (korszakokként 2-3) felismerése, megnevezése részleteik alapján.</p> <p>Zenei formák, szerkesztésmódok, felsorolása a tanult korszakokban.</p> <p>A barokk zenekar hangszereinek és hangszercsoportjainak felismerése, megnevezése.</p>
--	--	---	---

	A. Vivaldi, J. S. Bach, G. F. Händel.		
Hangszerfelismerés hallás után.	A barokk zenekar hangszereinek képi megjelenítése, zenei szemelvények a hangzás bemutatására.		

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Ritmikai fogalmak. Dallami ismeretek.	1
Hangnevek: ABC-s hangnevek G-kulesban. Hangközök.	2
Hangsorok: hétfokúság. Tonalitás: dúr-moll tonalitás.	1
Előadási jelek.	1

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Ritmikai fogalmak bővítése, ritmusok felismerése.	Az alkalmazkodó ritmus; a tizenhatod és kombinációi, szünetjele; a kis éles és nyújtott ritmus. Felső ré', mi'hangok.	Az alkalmazkodó ritmus felismerése és reprodukálása a népdalokban. A tizenhatod és kombinációi, szünetjele; a kis éles és nyújtott ritmus olvasása, írása, felismerése kottaképből és hallás után. Új ritmusértékek szüneteinek olvasása-írása. <i>Dallami ismeretek bővítése, gyakorlása.</i>	Új dallami és ritmuselemek olvasása-írása tanári segédlettel.
Dallami elemek azonosítása.		Új dallami elemek olvasása-írása.	

ABC-s hangnevek ismerete G-kulcsban.		ABC-s hangnevek olvasása-írása G-kulcsban.	Az ABC-s hangok megnevezése és leírása G-kulcsban (C'-C'').
Tiszta hangközök felismerése kottakép alapján.	Dallamfordulatok, zenei példák az egész- és a félhang, a tiszta hangközök: (1, 4, 5, 8.) tanítására.	Egész- és félhangtávolság; a tiszta hangközök ismerete, szolmizált éneklése, felismerése kottaképről.	
A hétfokú hangsorok megbízható intonálása.	Hétfokúság. A dúr-moll tonalitás (maggiore – minore dallamok, zenei szemelvények).	Hétfokú dallamok gyűjtése az eddig megismert dalokból. A dúr-moll tonalitás különbözőségének érzékeltetése.	
Előadási jelek alkalmazása a tanult dalok előadásakor, és azonosításuk, meghatározásuk a meghallgatott zeneművekhez kapcsolódva.	Előadási jelek és meghatározásaik.	Tempó és dinamikai jelek alkalmazása a tanult dalokhoz és a meghallgatott zeneművekhez kapcsolódva.	Dinamikai és tempójelek felismerése, meghatározása.

6. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Nem szakrendszerű oktatás óraszám: 37

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	16
Improvizáció	5
Zenehallgatás	1
Zenei hallás és kottaismeret	5

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Népdalok, népszokások dalai. Nemzeti és etnikai kisebbségek dalai. Más népek dalai.	7
Történeti énekek. Ünnepek dalai.	3
Klasszikus műdalok.	3
Többszólamú szemelvények (kánonok, bicíniumok, karművek).	3

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
-------------------	----------	--	----------------------------

Pontos szövegejtés és ritmus.	Újabb magyar népdalok. Népszokások dalai. Nemzeti és etnikai kisebbségek újabb dalai. Más népek dalai.	Hallás utáni népdaltanulás. Újabb magyar népdalok, népszokások dalainak előadása, a népszokások ismerete. Szerepjátás, dramatizálás a népszokások dalainak felhasználásával. Nemzeti és etnikai kisebbségek újabb dalainak éneklése tanári hangadás után önállóan. Földrajzi azonosítás, tájolás. A tartalomhoz kapcsolódó kifejező éneklés gyakorlása.	Az énekes tananyag új rétegeiből választott legalább 10 szemelvény átélt, kifejező előadása emlékezetből. A népdalok szerkezetének, stílusrétegződésének ismerete.
Szép, kifejező, prozódiaailag helyesen értelmezett előadás, önálló szöveges éneklés emlékezetből.	Ünnepek dalai. Történelmi énekek: históriás énekek, virágénekek, kuruc dalok.	Ünnepek dalainak hangulatához illeszkedő előadásmód, éneklés csoportosan, osztályszinten.	Előadásmódok, dinamikai jelzések, karakterek alkalmazása a művek megszólaltatása során.
Intonációs biztonságra való törekvés.	Klasszikus műdalok. Műzenei témák (énekelhető zenehallgatási szemelvények).	A dalok hangulatának megfelelő előadásmód gyakorlása. A dalok történelmi eseményekhez fűződő kapcsolatának keresése egyéni, illetve csoportmunkában.	
	Többszólamú szemelvények: könnyű kórusművek a már tanult zenetörténelmi korokból és népdalfeldolgozások.	Zeneműrészletek témáinak éneklése szolmizálva. A 6/8-os ütem lüktetésrendjének gyakorlása. Klasszikus kánonok csoportos éneklése.	Többszólamú szemelvények: quodlibetek, kánonok, biciniumok megszólaltatása csoportosan, kis csoportban, duettben, tercettben.

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
---------	---

Rögtönzés az ismert ritmikai, dallam-, tempó-, dinamikai és formai elemek felhasználásával.	3
Improvizált mozgások.	2

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Dallamalkotás gazdagítása.	Énekes és zenehallgatási anyag részletei.	Dallamalkotás adott témára: nyitás – zárás.	Dallamalkotás adott témára: nyitás – zárás. Ritmusvariációk rögtönzése.
Rögtönzött dallam- és ritmusalkotás Fejlesztése. Könnyebb osztinató ritmus rögtönzése.	Dallamotívumok, ritmussorok, olvasógyakorlatok, hangszeres darabok kottaképe.	Ritmusvariációk rögtönzése 3/8-os és 6/8-os ütemformákban. Rögtönzött dallam- és ritmusalkotás a kötött és a kötetlen improvizáció szabályai szerint. Könnyebb osztinató ritmus rögtönzése ritmushangszerekkel adott dallamokhoz.	Rögtönzött dallam- és ritmusalkotás a kötött és a kötetlen improvizáció szabályai szerint.
Improvizált zenére történő mozgások finomítása.	Zenehallgatási anyag az improvizált mozgásokhoz.	Zenében megfigyelt dallamok, formák, jelenségek kifejezése mozgással. Mozgásos improvizáció a giusto népdalokra.	Kifejező mozgások alkalmazása zenére.

MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG

ZENEHALLGATÁS

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Népzenei és népzenei ihletésű művek a szülőföld és más földrész népzenejéből.	4
Szemelvények a 16-18. század magyar történelmi zenéjéből.	5

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Népzenei és népzenei ihletésű művek jellegzetességeinek meghatározása.	Népzenei és népzenei ihletésű művek (a szülőföld és más földrész népzenejéből).	Népzenei felvételek hallgatása, előadó, stílus megfigyelése, elemzése.	Többször meghallgatott népdalfeldolgozások felismerése, megnevezése jellegzetes részletek alapján.
A 16-18. század magyar történelmi zenék jellegzetességeinek (hangszer, stílus) felismerése.	Szemelvények a 16-18. század magyar történelmi zenéjéből.	Szemelvények megszólaltatása csoportosan, egyénileg, lehetőség szerint hangszerkísérettel. Lant hangszínének megfigyelése, felismerése. A lantra írt művek jellegzetességeinek megfigyelése.	Szemelvények megszólaltatása csoportosan, egyénileg.
A bécsi klasszicizmus stílusjegyeinek, műfajainak, formáinak, együtteseinek felismerése.	<p><i>Zenetörténeti kor:</i> a bécsi klasszicizmus.</p> <p><i>Zeneszerzők:</i> J. Haydn W. A. Mozart, L. van Beethoven.</p> <p><i>Zenei műfajok:</i> <i>vokális:</i> dal, oratórium, opera; <i>hangszeres:</i> szonáta, szimfónia, versenymű, szerenád/ divertimento.</p> <p><i>Zenei formák, szerkezetek:</i> triós forma, szonátaforma, menüett/ scherzo, rondó.</p>	<p><i>A bécsi klasszicizmus</i> műfajainak és formáinak szóbeli ismertetése.</p> <p>A zenei korszakhoz kapcsolódó alapvető stílusok, műfajok, formák és szerkezetek felismerésének gyakorlása.</p> <p>Zenei formák, műfajok, művek hallás utáni felismerése.</p> <p>Önálló véleményalkotás a zenei élmény szóbeli megfogalmazásával.</p> <p><i>A dúr-moll</i> színezet különbségének megfigyelése.</p>	

	<i>Együttesek:</i> szimfonikus zenekar, vonósnégyes, trió.	<i>Felütés, csonka ütem, triola</i> keresése ismert dalokból, dallamokból. Az éneklés során a zenei előadásmódra vonatkozó kifejezések felismerése és alkalmazása.	
--	--	---	--

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Ritmikai ismeretek.	1
Dallami ismeretek.	2,5
Zeneelméleti ismeretek.	2

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Ritmusértékek, ritmusnevek felismerése, jelölése.	<i>Ritmika:</i> felütés, csonka ütem, triola.	<i>Felütés, csonka ütem, triola</i> keresése ismert dalokban, dallamokban. A felütés és a csonka ütem összefüggésének megfigyelése.	
Módosított hangok felismerése. Előjegyzések alkalmazása.	<i>Új dallami elemek:</i> ABC-s hangok a kis- és egyvonalas oktávban; módosító jelek (#, b, feloldójel) és jelentésük; módosított hangok (#, b).	Tájékozódás <i>1#-es és 1b-s</i> hangnemekben. <i>Módosított hangok ABC-s megnevezése.</i> Előjegyzések, módosító jelek alkalmazása.	<i>Dúr</i> és <i>moll</i> hangnemek kottaképről történő azonosítása <i>1#-1b</i> előjegyzési körig. A módosító jelek értelmezése kottakép alapján <i>1#-1b-ig</i> .

		Módosított hangok szolmizálása.	
Hangközök, hangsorok felismerése. Dúr-moll tonalitás kottakép és hallás utáni felismerése.	<i>Hangközök:</i> k2, n2, k3, n3. <i>Hangsorok:</i> dúr és moll. <i>Tonalitás:</i> dúr-moll hangnemek 1#-tól 1b-ig. <i>Forma:</i> periódus.	<i>A szekund és a terc hangközök felismerése kottaképről, beírása a vonalrendszerbe, éneklése szolmizálva.</i> Periódus keresése ismert dalokból, dallamokból, zeneműrészletekből Előtag-utótag jelölése.	Tanult dallamok éneklése betűkottáról és kottakép alapján. <i>A szekund és a terc hangközök felismerése kottaképről, beírása a vonalrendszerbe.</i>

7. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37 – heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Interpretáció	16
Improvizáció	4
Zenehallgatás	12
Zenei hallás és kottaismeret	5

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Népdalok, népdalfeldolgozások. Más földrészek dalai.	7
Verbunkos zene.	2
Ünnepkörök dalai.	2
Romantikus zene.	5

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Pontos szövegejtés és ritmus. Szép, kifejező, prozódiailag helyesen értelmezett előadás, önálló szöveges éneklés emlékezetből.	Magyar népdalok. Népdalok Kodály Zoltán daljátékaiból. A nemzetiségi és etnikai kisebbségek újabb népdalai.	Hallás utáni népdaltanulás. Magyar népdalok éneklése szöveggel, emlékezetből. Népdalok elemzése szempontsor alapján. Oldottabb és kötött lüktetésű népdalok éneklése.	Régi és új stílusú népdalok önálló elemzése: szerkezet, dallamvonal, hangnem.

	Más földrészek dalai.	Más földrészek dalainak éneklése, a zenei jellegzetességek megfigyelése. Összevetés a magyar népzenei anyaggal.	
Verbunkos zene felismerése stílusjegyei alapján.	A verbunkos zene szemelvényei.	Kodály Zoltán daljátékaiban szereplő népdalok előadása, a feldolgozások megfigyelése. A verbunkos zene jellegzetességeinek megfigyelése (ritmus, sorzárlat, tempó).	Előadási és dinamikai jelek ismerete. Tempójelzések meghatározása (andante, allegro, vivace).
	Ünnepek zenéje.	Az ünnepkörökhöz kapcsolódó dalok hangulatnak megfelelő éneklése.	Az ünnepkörökhöz kapcsolódó dalok éneklése csoportosan.
A romantika stílusjegyeinek meghatározása az énekelt dalanyagból elvonatkoztatva.	Romantikus dalok, zeneművek, műfajok. A nemzeti romantika megjelenése Európában. A 19. század európai zeneművészetének alkotásai.	Romantikus dalok és zeneművek könnyebben elénekelhető témáinak megszólaltatása énekelve, esetleg hangszeren. Az érzelem, tartalom kifejezés zenei eszközeinek összegyűjtése. Énekelt és meghallgatott zenei szemelvények ritmikai, melodikai, szerkezeti stb. anyagához kötődő fogalmak ismétlése, gyakorlása. Többszólamú kórusművek éneklése, bemutatása kamara előadásban is.	Romantikus stílusjegyek szóbeli megfogalmazása. Romantika jellegzetes műfajainak felsorolása.

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok.	2
Tanult dalok, ritmusok olvasógyakorlatok.	1
Zenei élmény kifejezése mozgással.	1

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
-------------------	----------	--	----------------------------

	Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok.	Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok rögtönzése.	
Improvizációs lehetőségek gazdagítása.	Egy- és többszólamú ritmusgyakorlatok. <i>Dallammodellek:</i> a tanult dalok és olvasógyakorlatok, (ritmikai, dallami, formai elemeik). Olvasógyakorlatok. Kérdés és felelet elvű dallamok.	Ritmusvariációk rögtönzése 6/8-os ütemformákban Dallamalkotás adott témára: nyitás, zárás. Periódus rögtönzése.	Dallamalkotás a népdalok megtanult dallami és formai törvényszerűségei alapján.
Zenei élmény kialakítása.	Romantikus zenei szemelvények, cselekményes zenék a mozgás-improvizációhoz.	Zenei élmény kifejezése mozgással, tánccal.	

**MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG
ZENEHALLGATÁS**

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Népdalfeldolgozások.	2
Ünnepek zenéje.	1
A nemzeti romantika Európában.	7
A 19. század európai zeneművészetének alkotásai.	2

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Saját énkép erősítése a feldolgozott népzenei anyagok erkölcsi tartalmának felismerése által.	Hangszeres és vokális népdalfeldolgozások.	Énekes és hangszeres népdalfeldolgozások felismerése, a bennük feldolgozásra került népdalok megnevezése.	

	<p>Ünnepek zenéje.</p>	<p>Az ünnepkörökhöz kapcsolódó dallamok, zeneművek hallgatása. Karácsonyi műsor zenei anyagának összeállításához gyűjtőmunka. Ünnepi műsor zenei anyagának összeállítása március 15-re.</p>	
<p>A romantika műfajainak azonosítása a stílusjegyek ismeretében.</p>	<p>Népies műdalok.</p> <p>A 19. sz. magyar zenéje. <i>Zeneszerzők:</i> Liszt Ferenc, Erkel Ferenc. <i>Műfajok:</i> rapszódia, programzene, szimfonikus költemény, romantikus dal.</p> <p>A 19. század európai zeneművészetének alkotásai.</p> <p><i>Zeneszerzők:</i> F. Schubert, R. Schumann, F. Chopin, J. Brahms, A. Dvořak, B. Smetana,</p>	<p>Népies műdalok jellegzetességeinek összegyűjtése (megfigyelési szempontok szerint).</p> <p>Többször meghallgatott romantikus zeneművek felismerése témáik alapján.</p> <p>Hangfajták, hangszerek, újonnan megismert zenei műfajok felismerése, megnevezése hangzás alapján.</p> <p>Kiselőadás összeállítása a nemzeti opera keletkezéséről, jellegzetességeiről.</p> <p>Jelentős zeneszerzők, előadóművészek életrajzi történeteinek megismerése, feldolgozása önállóan vagy tanári segítséggel.</p> <p>Összefüggések keresése a zenei korok és a történelmi események között.</p> <p>A romantikus zene stílusjegyeinek és műfajainak megismerése az európai zeneszerzők alkotásaiból.</p>	<p>Liszt Ferenc és Erkel Ferenc zeneszerzői életútjának vázlatos ismertetése, és főbb műveinek felsorolása.</p> <p>A romantika stílusjegyeinek szóbeli megfogalmazása.</p> <p>A romantika jellegzetes műfajainak felsorolása.</p> <p>A 19. századi zeneművek megnevezése (szerző, cím) többször hallott részleteik alapján.</p>

	P.I. Csajkovszkij, M. Muszorgszkij, G. Verdi, R. Wagner.		
--	---	--	--

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozására javasolt óraszám
Tájékozódás, elemzés a kottában.	3
Hangközök, hangsorok, dinamikai jelek.	2

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
<p>Tájékozódás az egyszerűbb vokális és hangszeres együttesek partitúráiban.</p> <p>Előadási és dinamikai jelek felismerése, alkalmazása.</p> <p>Hangközök, hangsorok felismerése kottaképről.</p>	<p>Az énekelt és meghallgatott zenei szemelvények ritmikai, melodikai, szerkezeti stb. anyagához kapcsolódó tartalmak.</p> <p>A zenehallgatáshoz illeszkedő partitúra részletek.</p> <p>Előadási és dinamikai jelek.</p> <p>A <i>szeptim</i> és <i>szeptim</i> hangközök.</p> <p>Dúr és moll hangnemek 2#- 2b-ig.</p>	<p>Az énekelt és meghallgatott zenei szemelvények ritmikai, melodikai, szerkezeti stb. anyagához kapcsolódó tartalmak megismerése, alkalmazása.</p> <p>Előadási és dinamikai jelek értelmezése. A <i>szeptim</i> és <i>szeptim</i> hangközök felismerése kottaképről. 2#-es 2b-s hangnemekben való tájékozódás.</p> <p>Tájékozódás a kottában, partitúrában: zeneművek (témák, szölamok) követése kottából.</p> <p>Dúr és moll hangnemek azonosítása kottaképről 2#- 2b-ig.</p> <p>Ismert dallamok írása (betűkottával és/vagy ABC-s nevekkal) emlékezetből a tanult hangnemekben. Elemzési feladatok megadott szempontok</p>	<p>Tájékozódás a kottában: zeneművek (témák, szölamok) követése kottából.</p> <p>Dúr-moll hangnemek azonosítása kottaképről 2#- 2b-ig.</p>

		<p>szerinti önálló megoldása.</p> <p>Dalok, zeneművek témáinak éneklése szolmizálva violinkulcsban kottáról, a tanult hangnemekben 2#-2b-ig.</p>	
--	--	--	--

8. ÉVFOLYAM

Éves óraszám: 37– heti óraszám: 1

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Interpretáció.	16
Improvizáció.	4
Zenehallgatás.	14
Zenei hallás és kottaismeret.	3

ZENEI ALKOTÓKÉPESSÉG INTERPRETÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Népdalok, más földrészek dalai, egyházi énekek.	10
Többszólamú szemelvények (Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos művei).	3
Énekelhető szemelvények a 19. század vége és a 20. század zeneirodalmából.	3

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Szép, kifejező, prozódiailag helyesen értelmezett előadás, önálló szöveges éneklés. Intonációs biztonságra való törekvés. Régies-népies szavak jelentésének megismerése.	Magyar népdalok a tanult stílusrétegből válogatva. Más földrészek újabb dalai. Egyházi énekek.	Népdalok, más földrészek dalai, egyházi énekek éneklése önállóan, emlékezetből, csoportosan, kiscsoportban és egyénileg. Népzenei anyag fogalmainak összefoglalása, ismétlése.	Népdaltípusok, népzenei anyag fogalmi meghatározása (parlando, rubato, tempo giusto ismerete).
Énekes közreműködés csoportos	Bartók Béla, Kodály Zoltán és	Bartók Béla, Kodály Zoltán és	Tud könnyű, kétszólamú műveket énekelni

<p>zenei előadásban.</p> <p>Zenei karakterek, stílusjegyek kifejezése tanári vezénylet alapján a népdalfeldolgozások, a könnyű kórusművek, a műzenei szemelvények éneklésekor.</p>	<p>Bárdos Lajos műveinek énekes szemelvényei.</p> <p>Többszólamú szemelvények.</p>	<p>Bárdos Lajos műveinek, énekes szemelvényeinek megszólaltatása.</p> <p>duett, tercett, kiségyüttes, csoportos formában.</p> <p>Hangszeres szemelvények megszólaltatása.</p> <p>Osztály által összeállított énekes műsor előadása egy választott témakörben (pl. nemzeti ünnep, iskolai ünnepség, ballagás).</p> <p>A hangszeres tanuló diákok bevonása a közös muzsikálásba.</p>	<p>csoportosan.</p>
<p>Esztétikai élményszerzés biztosítása az énekelt dalanyaghoz kapcsolódóan.</p> <p>A zenei emlékezet erősítése.</p>	<p>A századforduló és a 20. század zeneirodalmának énekelhető szemelvényei.</p>	<p>A zenei könyvtár, internet használata: a tanult dalok, zeneművek földrajzi, korrajzi, néprajzi vonatkozásainak gyűjtése (team-munka).</p>	

IMPROVIZÁCIÓ

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
Rögtönzés tanult dalok, ritmusok olvasógyakorlatok felhasználásával.	2
Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok rögtönzése.	1
Zenei élmény kifejezése mozgással.	1

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Improvizációs lehetőségek	Szekvenciát tartalmazó zenei	Szekvencia készítése adott alapmotívumra.	

gazdagítása.	szemelvények (népzenei – műzenei).	Háromtagú szekvencia készítése adott hangközzel. Könnyebb osztinato ritmus rögtönzése ritmushangszerekkel adott dallamokhoz. Tanult dalok, ritmusok olvasógyakorlatok variálása (ritmus, dallam, tempó). Kitalált dallam éneklése, kitalált ritmus rögtönzése. Ritmus improvizálása megadott, tanult ritmusképletekkel.	Tud ritmust improvizálni megadott, tanult ritmusképletekkel. Képes rögtönzött dallam- és ritmusalkotásra a kötött és a kötetlen improvizáció szabályai szerint.
A problémamegoldó gondolkodás fejlesztése megoldáskereséssel. Az ismeretek alkotó alkalmazásához szükséges képességek fejlesztése.	Szerkesztés: kupolás és visszatérő szerkezetű dallamok.	Dallamalkotás a népdalokban megismert dallami- és formai törvényszerűségek szerint. Népdalperiódus rögtönzése megadott dallamsorral. Kupolás és visszatérő sorszerkezetű dallamok rögtönzése.	Képes dallamalkotásra a népdalokban megismert dallami- és formai törvényszerűségek szerint.
Zenei élmény verbális kifejezése. Kifejező mozgások alkalmazása zenére.	Zenei élmény kifejezése mozgással.	Zenei tartalmak, formák, hangulatok kifejezése mozgással, tánccal, ritmushangoztatással.	

MEGISMERŐ- ÉS BEFOGADÓKÉPESSÉG ZENEHALLGATÁS

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám
A magyar és európai zeneművészet századainak rendszerező ismétlése.	5
A 20. század zenei irányzatainak kiemelkedő alkotásai, kortárművészet	6

alkotásai (irodalom, képzőművészet, tánc, dráma).	
A zene szórakoztató funkciói a különféle zenetörténeti korokban.	3

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
<p>A zenetörténeti korok általános jellemzőinek, stílusjegyeinek ismerete.</p> <p>A zenei műfajok áttekintésével a zenetörténeti korszakok közötti összefüggések megfigyelése.</p> <p>Társzművészetek és a zene közötti kapcsolat felismerése.</p> <p>Önálló rendszerező tevékenység kialakítása: könyvtárhasználat, adatgyűjtés, képanyaggyűjtés; videó, CD, internet, egyéb oktatóanyagok és multimédiás anyagok önálló felhasználása.</p>	<p>Rendszerező ismétlés: a magyar és az európai zeneművészet századai.</p> <p>Bartók Béla, Kodály Zoltán életútja.</p> <p>A zenei műfajok, stíláriák elemek korszakok szerint.</p> <p>A 20. század zenei irányzatainak kiemelkedő alkotásai.</p> <p>Kortársművészeti alkotások.</p> <p><i>Szerzők:</i> I. Gershwin, C. Debussy, M. Ravel, A. Honegger, Sz. Prokofjev, B. Britten, I. Sztravinszkij, K. Pendereczki</p> <p><i>Irányzatok:</i> impresszionizmus, neoklasszicizmus, folklorizmus.</p>	<p>Rendszerező ismétlés, összegzés zenetörténeti korszakokként (a magyar és az európai zeneművészet századainak áttekintése, a műfaji jellemzők összegzése a zenei szemelvények segítségével).</p> <p>Bartók Béla és Kodály Zoltán énekkari, zenekari és színpadi műveinek felismerése és megnevezése a hangzó részletek alapján</p> <p>Atonalitás, poliritmia követése kottából.</p>	<p>Stílusismeret a 19. és a 20. századi zeneművek hallgatása során.</p> <p>Képes Bartók Béla és Kodály Zoltán zeneszerzői életútjának vázlatos ismertetésére, és főbb műveinek felsorolására.</p> <p>A zene és a társzművészetek kapcsolataira utaló példák, kapcsolódások felismerése, felsorolása.</p>

	Új kifejezési, megjelenési formák: <i>elektronikus zene, filmzene; rockopera.</i>		
	<i>A dzsessz és a könnyűzene műfajai.</i> Beatles együttes, E. Presley, L. Webber. A zene szórakoztató funkciói: táncok a különféle zenetörténelmi korokban. A mai könnyűzene, populáris zene (aktualitások).	A dzsessz műfaji jellegzetességeinek kapcsolása a műzenei témákhoz a szivittől a rock and rollig. Tájékozódás a szórakoztató zene megjelenési formáiban, módjaiban (mindennapi hangzó zenei környezetünk jelenségeinek megismerése, értelmezése).	Ismer dzsessz műfajokat és előadókat, képes-néhány felsorolására.

ZENEI HALLÁS ÉS KOTTAISMERET

Témakör	Témakör feldolgozásához javasolt óraszám:
Gyakorlás, rendszerezés, összegzés.	2
Atonalitás, poliritmia.	1

Fejlesztési célok	Tananyag	Ajánlott tevékenységformák Módszertani javaslatok	A továbbhaladás feltételei
Eddig megismert, zenei hallásképzéshez kapcsolódó ismeretek erősítése. A leggyakoribb tempó és	A tanult dallami, ritmikai ismeretek, hangközök, hangsorok, előadási és dinamikai jelek. Válogatás a tanult énekes és hangszeres szemelvények anyagából.	Ismétlés, rendszerezés, megerősítés. Dallami, ritmikai ismeretek, hangközök, hangsorok, előadási és dinamikai jelek alkalmazása. Könnyű dallamok, ritmusok olvasása-írása.	Képes az elsajátított alapvető zenei paraméterek (dallami-ritmikai – formaalkotó elemek) alkalmazására.

dinamikai jelek alkalmazása a csoportos és egyéni éneklés során.		A leggyakoribb tempó és dinamikai jelek alkalmazása egyéni és csoportos éneklés során.	
Atonalitás, poliritmika megfigyelése kottakép, illetve hallásélményhez kötve.	Atonalitás, poliritmia szemléltetésének zenei példái.	Atonalitás, poliritmia követése kottából.	

AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TANULÓI TELJESÍTMÉNYEK ÉRTÉKELÉSÉHEZ

Az ellenőrzés, értékelés, mérés célja elsődlegesen a tanulók évfolyamonkénti haladásának, fejlődésének megállapítása. Fontos feladat a folyamatértékelés, amely a fokozatos fejlődést az egyes részek utáni állapot rögzítését, a képesség, készségfejlesztés terén elért szintet rögzíti, összhangban az általánosan elfogadott értékelési rendszerrel. Ezen felül a tanulók zenei képességeinek rendszeresebb, rövidebb időszakokra eső, tájékoztató, előrejelző funkciójú mérése is javasolt. Funkciója szerint a formáló (segítő) értékelés és a diagnosztikus értékelés kap hangsúlyos szerepet.

Az értékelésben a pedagógus értékelése mellett fontos az önértékelés, társértékelés, a csoportos számonkérés esetében pedig a csoport értékelése.

Amit alapvetően meg kell határozni az értékelés tervezésénél:

- Ki értékeli? Pedagógus, diák vagy külső személy?
- Az értékelés formáit: pl.: megfigyelés, mely irányulhat a tevékenység, produkció minőségére; írásbeli tesztek, feladatok értékelése; szóbeli válaszok, feleletek értékelése; a minősítés szöveges vagy kategorizáló (osztályzat).
- Az értékelés alkalmait.
- Az értékelés szempontrendszerét.

Elsődleges cél a pozitív megerősítés, a pozitív elemek kiemelése. Kapjon megfelelő hangsúlyt a készség-, képességfejlődéshez szükséges értékelési módszerek, eljárások, a hiányosságok feltárását összegző értékelési tevékenység is!

Fontos célkitűzés az ellenőrzés, értékelés során a különböző tevékenységi formák, feladatok, egyéni és közös tevékenységek során a részvétel minősége is.

JAVASOLT KÖZÖS ZENEI ANYAG (VÁLOGATVA) 5–8. évfolyam

Népdalok	Énekes szemelvények a magyar zenetörténetből	Énekes műzenei szemelvények	Zenehallgatási anyag
<i>A citrusfa levelestül...</i>	Erkel Ferenc – Kölcsey Ferenc: <i>Himnusz</i>	J. S. Bach: <i>Már nyugosznak a völgyek</i> (korál)	A. Vivaldi: <i>A négy évszak – Tavasz, Tél</i>
<i>A csitári hegyek alatt...</i>	Egressy Béni - Vörösmarty Mihály: <i>Szózat</i>	J. S. Bach: <i>Üdv rád és házad népére</i> (duett a Parasztkantátából)	J. S, Bach: <i>Már nyugosznak a völgyek</i> (korálfeldolgozás vegyeskarra)
<i>A jó lovas katonának...</i>	Tinódi Lantos Sebestyén: <i>Egri históriának summája</i>	J. Haydn: <i>Erdő mélyén</i> (kánon)	G. F. Händel: <i>Halleluja</i> (kórus a <i>Messiás</i> című oratóriumból)
<i>A Vidrócki híres nyája...</i>	<i>Csínom Palkó</i>	W. A. Mozart: <i>Jöjj, drága május</i> (dal)	G. F. Händel: <i>Győzelmi dal</i> (kórusmű a <i>Judás Makkabeus</i> c. oratóriumból)
<i>Ablakomba, ablakomba...</i>	<i>Tyukodi nóta</i>	W. A. Mozart: <i>Csengettyű ária</i> a <i>Varázsfuvola</i> című operából	J. Haydn: <i>G-dúr (Üstdob) szimfónia</i> (op. 94.)
<i>Által mennék...</i>	<i>Ellopták szívemet</i> (Pálóczi Horváth Ádám gyűjtéséből)	L. van Beethoven: <i>Marmotte/ A mormotás fiú dala/ A tarisznyás fiú dala</i> (dal)	W. A. Mozart: <i>Egy kis éji zene</i>
<i>Csillagok, csillagok...</i>	<i>Kossuth Lajos azt üzenté...</i>	F. Schubert: <i>A pisztráng</i> (dal)	W. A. Mozart: <i>A varázsfuvola</i> (részletek)
<i>Erdő, erdő de magas...</i>	<i>Esik eső karikára</i>	Kodály Zoltán: <i>Háry János</i> – (részletek)	L. van Beethoven: <i>D-dúr hegedűverseny</i>
<i>Erdő, erdő, erdő, marosszéki...</i>	<i>Most szép lenni katonának</i>	Bárdos Lajos: <i>Rétre hívó</i> (kánon)	F. Schubert: <i>A pisztráng</i> (dal)
<i>Érik a szőlő...</i>	<i>Kecskemét is kiállítja</i>	Erkel Ferenc: <i>Keserű bordal</i> (ária a <i>Bánk bán</i> című operából) F. Schubert: <i>A pisztráng</i> – dal	F. Schubert: <i>A-dúr zongoraötös</i> – IV. tétel
<i>Felülről fúj...</i>	<i>Magasan repül a daru</i>	Erkel Ferenc: <i>Meghalt a cselszövő</i> (ária a <i>Hunyadi László</i> című operából)	R. Schumann: <i>“Álmodozás”</i> (részlet a <i>Gyermekjelenetek</i> c. zongorasorozatból)
<i>Hull a szilva...</i>			F. Chopin: <i>g-moll mazurka</i> (Op. 24. No. 1.)

<i>Két tyúkom tavali...</i>			F. Chopin: <i>Grande Valse brillante</i>
<i>Madárka, madárka...</i>			Liszt Ferenc: <i>XV. magyar rapszódia</i>
<i>Megyen már a hajnalcsillag...</i>			G. Verdi: <i>Rabszolgák kórusa a Nabucco</i> című operából
<i>Nagyvárad kikötőben...</i>			G. Verdi: <i>Radames románca az Aida</i> című opera I. felvonásából
<i>Ősszel érik babám...</i>			G. Verdi: <i>Bevonulási induló az Aida</i> c. opera II. felvonásából
<i>Sárgul már a...</i>			M. Muszorgszkij: <i>Egy kiállítás képei</i>
<i>Sej, Nagyabonyban.,.</i>			B. Smetana: <i>Moldva</i>
<i>Szépen úszik a...</i>			A. Dvořák: <i>e-moll (Újvilág) szimfónia</i>
			Erkel Ferenc: <i>Keserű bordal a Bánk bán</i> c. opera I. felvonásából
			Erkel Ferenc: <i>Bánk áriája a Bánk bán</i> c. operából
			Erkel Ferenc: <i>Meghalt a cselszövő – zárókórus a Hunyadi László</i> c. opera I. felvonásából
			Erkel Ferenc: <i>Palotás a Hunyadi László</i> c. operából
			C. Debussy: <i>Children's corner</i>
			Bartók Béla–Kodály Zoltán: <i>20 magyar népdal</i> (énekhangra, zongorakísérettel)
			Kodály Zoltán: <i>Mátrai képek</i>
			Kodály Zoltán: <i>Székegyfonó</i>
			Kodály Zoltán : <i>Háry János</i>
<i>Érik a szőlő...</i>			Kodály Zoltán: <i>Kállai kettős</i>
<i>Felülről fúj...</i>			Kodály Zoltán: <i>Fölszállott a páva</i>
<i>Hull a szilva...</i>			Kodály Zoltán: <i>Esti dal</i>
<i>Két tyúkom tavali...</i>			Bartók Béla: <i>Magyar képek</i>

<i>Madárka, madárka...</i>			Bartók Béla: <i>Gyermekeknek</i> (I/18, II/31.)
<i>Megyen már a hajnalcsillag...</i>			Bartók Béla: <i>Divertimento</i>
<i>Nagyvárad kiötőben...</i>			I. Sraivinsky: <i>Petruska</i>
<i>Ősszel érik babám...</i>			B. Britten: <i>Változatok és fuga egy Purcell-témára</i>
<i>Sárgul már a...</i>			G. Gershwin: <i>Klára bölcsődala és Porgy dala</i> a <i>Porgy és Bess</i> című operából)
<i>Sej, Nagyabonyban.,.</i>			G. Gershwin: <i>A szegény ember gazdagságáról</i> – ária a <i>Porgy és Bess</i> című operából
<i>Szépen úszik a...</i>			Szörényi Levente – Bródy János: <i>István, a király</i> – szabadon választott részletek